

BABĪTES NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2030.GADAM

STRATĒGISKĀ DAĻA UN
TELPISKĀS ATTĪSTĪBAS PERSPEKTĪVA

Ilgtspējīga attīstības stratēģija apstiprināta
ar Babītes novada pašvaldības domes
2013.gada 25.septembra lēmumu (protokols Nr.14, 2.§).
Izstrādātājs: Babītes novada pašvaldība

SATURS

Ievads	3
Novada vizītkarte	3
Stratēģiskā daļa	4
<i>Novada vīzija, vērtības, stratēģiskie mērķi un ilgtermiņa prioritātes</i>	4
<i>Stratēģijas realizācijas pamatprincipi</i>	6
Telpiskās attīstības perspektīva	7
<i>Funkcionālās telpas un interešu teritorijas</i>	8
<i>Apdzīvojuma telpiskā struktūra un publiskie pakalpojumi</i>	9
<i>Dabas, kultūrvēsturiskās un ainaviskās telpas</i> ...	10
Īstenošana un uzraudzība	11

IEVADS

Babītes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam (turpmāk – Stratēģija) ir pirmais novada ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteikts novada ilgtermiņa redzējums, mērķi, prioritātes un vēlamā telpiskās attīstības perspektīva.

Stratēģija veidota, ņemot vērā pašreizējo situāciju (2011.-2012.gads) un nākotnes uzstādījumus Eiropā¹, Latvijā², Rīgas plānošanas reģionā³ un Babītes novadā⁴.

Stratēģija sastāv no divām daļām:

I DAĻA – „Stratēģiskā daļa”

kurā ietverti ilgtermiņa attīstības redzējums (vīzija), ilgtermiņa attīstības mērķi un prioritātes.

II DAĻA – „Telpiskās attīstības perspektīva”

kuras ietvaros noteiktas un shematiski attēlotas Babītes novada telpiskā struktūra, novada telpiskās attīstības prioritātes un vēlamās ilgtermiņa izmaiņas.

III DAĻA - „Pārskats par Stratēģijas izstrādi un sabiedrības līdzdalību”.

Babītes novada Stratēģijas izstrādātājs ir Babītes novada pašvaldības teritorijas plānotāja Ingūna Krenberga.

NOVADA VIZĪTKARTE

<i>Platība</i>	Babītes novada platība ir 24193,7 ha, un to veido šādas novada teritoriālās vienības: Babītes pagasts – 16591 ha; Salas pagasts – 7600 ha
<i>Kaimiņi</i>	Mārupes, Olaines, Tukuma, Jelgavas novadi un Rīgas, Jūrmalas pilsētas
<i>Administratīvais centrs</i>	Piņķi
<i>Attīstības centrs</i>	Piņķi. Potenciālie attīstības centri ir Spuņciems un Babīte
<i>Apdzīvotas vietas</i>	Babītes novada teritorijā ir 29 ciemi: Babītes pagastā: Mežāres, Spilve, Babīte, Piņķi, Liberi, Egļuciems, Brīvkalni, Sēbruciems, Skārduciems, Vīkuļi, Dzilnuciems, Lapsas, Klīves, Cielavas, Dzēves, Trenči, Bļodnieki, Plūguciems, Priēzciems. Salas pagastā: Spuņciems, Silmalas, Sīpolciems, Kaģi, Varkaļi, Pērnciems, Straupciems, Gātciems, Pavasari, Kūdra.

¹ „Eiropa 2020: stratēģija gudrai, ilgtspējīgai un iekļaujošai izaugsmei” („ES 2020” stratēģija)

² Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam (Latvija 2030)

³ Rīgas plānošanas reģiona attīstības stratēģija 2000. – 2020.gadam;

Rīgas plānošanas reģiona telpiskais (teritorijas) plānojums 2005. – 2025.gadam;

⁴ Babītes novada teritorijā spēkā esošajiem tā teritoriālo vienību – Babītes un Salas pagastu teritorijas plānojumiem; Babītes novada attīstības programma 2014.-2020.gadam

STRATĒĢISKĀ DAĻA

Novada vīzija, vērtības, stratēģiskie mērķi un ilgtermiņa prioritātes

Izvirzot stratēģiskos mērķus un ilgtermiņa prioritātes Stratēģija balstās uz novada nākotnes vīziju, ievēro un izmanto novada iedzīvotāju, uzņēmēju un speciālistu formulētās vajadzības, būtiskākos risināmos jautājumus, kā arī Latvijas Republikas dokumentos – valdības ziņojumos un politikas nostādnēs, Latvijas un Rīgas plānošanas reģiona, kā arī Eiropas telpiskās attīstības perspektīvā – formulētus mērķus, ciktāl tie atbilst vai skar novada attīstības intereses.

Novada
vīzija:

Babītes novads kā
vienota ģimene
draudzīgā vidē

Vērtības:

Cilvēks un ģimene

Ikviens cilvēks ir unikāla vērtība pats par sevi, un ikvienam cilvēkam ir talanti un spējas, kas nodrošina iztiku sev un savai ģimenei, tāpēc Babītes novada pašvaldība gādā par cilvēku izglītošanu, kultūru, veselību, radošumu, tradīciju kopšanu un sadarbību.

Ģimene ir sabiedrības pamats, tā ir vieta, kurā cilvēkam veidojas vērtību sistēma, pašvērtība, uzskati, prasme veidot attiecības ar citiem u.tml., tāpēc Babītes novada pašvaldība gādā par ģimeņu stiprināšanu un atbalstu.

Daba

Daba ir visa materiālā pasaule, tā nepārtraukti mainās, jo atrodas nemītīgā kustībā. Cilvēki, pamatojoties uz savām vajadzībām rada pārmaiņas dabā, tāpēc Babītes novada pašvaldība, īstenojot attīstības ieceres, uzsvaru liek uz „zaļu” domāšanu un harmoniskas vides saglabāšanu novadā.

Vīzijas sasniegšanai Stratēģijā noteikti četri novada stratēģiskie mērķi (SM) un četras ilgtermiņa prioritātes (IP), kas balstītas uz pilsoniskas sabiedrības veidošanos, ekonomikas atbalstu, dzīves telpas attīstību un pakalpojumu pieejamības veicināšanu:

SM1 – „Spēcīga kopiena”

Novada iedzīvotāju fizisko un garīgo vērtību attīstīšana, veidojot novada identitāti un atbalstot inteliģentu sabiedrisko un daudzveidīgu kultūras un sporta dzīvi. Izglītota, sabiedriski aktīva un sociāli nodrošināta sabiedrība veiksmīgi spēj realizēt savu potenciālu.

SM2 – „Laikmetīga uzņēmējdarbība”

Uzņēmējdarbībai labvēlīgas vides radīšana novada teritorijā, atbalstot tradicionālo un inovatīvo nozaru attīstību, investīciju piesaisti un kapitāla pieaugumu. Ekonomiskās vides attīstības sekmēšana ar atbilstošu un ekonomiskām aktivitātēm nepieciešamu infrastruktūru, kā arī koordinētu uzņēmējdarbības atbalstu.

SM3 – „Pievilcīga dzīves telpa”

Kvalitatīvas un racionālas infrastruktūras attīstīšana, kas respektē dabas vidi un kalpo par pievilcīgas dzīves telpas pamatu, ietverot laikmetīgu pakalpojumu pieejamību.

SM4 – „Efektīva pārvalde”

Labi pārvaldīta uz sadarbību un klientu orientēta pārvalde. Veicinot iedzīvotāju uzticēšanos un līdzdalību pašvaldības darbā, pilnveidojot darba kvalitāti un darbinieku kvalifikāciju atbilstoši kompetencei.

IP1- Kultūras telpas attīstība

Novada identitātes un kultūras kapitāla attīstīšana.

IP2 – Uzņēmējdarbības atbalsts

Jaunrades un uzņēmējdarbības atbalstošas vides attīstīšana.

IP3 – Infrastruktūras sakārtošana un attīstīšana

Sekmēt apdzīvojuma daudzveidošanos, veicinot apdzīvojuma un satiksmes telpiski līdzsvarotu attīstību.

IP4 – Inovatīva pārvaldība un sabiedrības līdzdalība

Veidot novada ilgtspējīgu attīstību labi organizētā, resursu taupošā, to vairojošā savstarpēji koordinētā darbā.

Stratēģijas realizācijas pamatprincipi

Īstenojot Stratēģiju, būtiska nozīme ir:

- ✓ *Atklātības principam*, kas paredz atklātu attīstības plānošanas procesu un sabiedrības informēšanu par attīstības plānošanas un atbalsta pasākumiem un to rezultātiem, ievērojot likumā noteiktos informācijas pieejamības ierobežojumus;
- ✓ *Dokumentu saskaņotības un izstrādes sasaistes principam*, kas paredz, ka politika tiek plānota pirms normatīvā akta izdošanas, un, izstrādājot normatīvos aktus, jāņem vērā visu līmeņu attīstības plānošanas dokumenti. Pieņemot novada attīstības plānošanas dokumentu vai veicot grozījumus tajā, jānodrošina izmaiņu veikšanu arī citos saistītajos dokumentos un normatīvajos aktos, ievērojot tiesiskās paļāvības principu;
- ✓ *Daudzveidības principam*, kas paredz nodrošināt vai veicināt jebkurā novada vietā dabas, kultūrvides, resursu un saimnieciskās darbības daudzveidību vai tās pilnveidošanu;
- ✓ *Finansiālo iespēju principam*, kas nosaka nepieciešamību izvērtēt esošos un vidējā termiņā prognozētos resursus un piedāvā efektīvākos risinājumus attiecībā uz nosprausto mērķu sasniegšanu nepieciešamajām izmaksām;
- ✓ *Interesešu saskaņotības principam*, kas paredz ikvienu teritorijas stratēģiskās attīstības jautājumu un attīstības plānošanas dokumentu izstrādāt saskaņā ar citām atsevišķām teritorijas vai apdzīvotās vietas programmām, plāniem un izstrādātiem projektiem, saskaņot kopējās sabiedrību pārstāvošās, pašvaldības un atsevišķās, t.sk. privātās, intereses;
- ✓ *Līdzdalības un partnerības principam*, kas paredz, ka visām ieinteresētajām personām ir iespēja līdzdarboties Stratēģijas izstrādē;
- ✓ *Līdzsvarotas attīstības principam*, kas paredz pašvaldības politikas plānošanas sabalansēšanu ar atsevišķu novada vai valsts teritoriju attīstības tempiem un nozarēm;
- ✓ *Sadarbības principam*, kas paredz pašvaldības un valsts institūciju sadarbību, tai skaitā izpildot attīstības plānošanas dokumentos izvirzītos uzdevumus un informējot cita citu par nosprausto mērķu un paredzēto rezultātu sasniegšanu;
- ✓ *Sinerģijas radīšanas principam*, kas paredz, ka Stratēģiju un zemāka līmeņa pašvaldības plānošanas dokumentu īstenošanā rīcības papildina viena otru, vairojot novada attīstības iespējas;
- ✓ *Uzraudzības un novērtēšanas principam*, kas paredz, ka Stratēģijas īstenošanā tiek nodrošināts tās ietekmes izvērtējums, kā arī uzraudzība un pārskatu sniegšana par sasniegtajiem rezultātiem.

TĒLPISKĀS ATTĪSTĪBAS PERSPEKTĪVA

Telpiskās attīstības perspektīvas uzdevums ir noteikt politikas virzienus ilgtspējīgai un līdzsvarotai novada teritorijas izaugsmei, panākot resursu kvalitātes paaugstināšanu, saglabāšanu un prasmīgu izmantošanu.

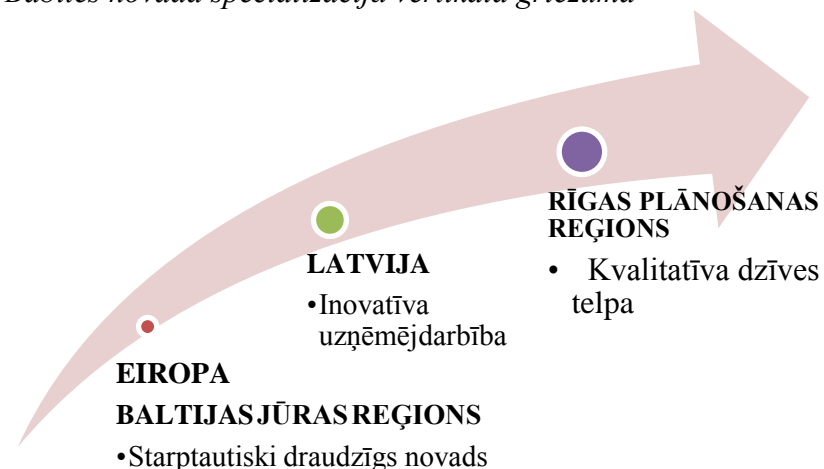
Telpiskās attīstības perspektīva, balstoties uz novada specializāciju, kas atspoguļo perspektīvas ekonomiskās attīstības iespējas un virzienus gan horizontālā, gan vertikālā griezumā, iezīmē novada vēlamu telpiskās struktūras attīstību un ir vadlīnijas turpmākajai teritorijas plānošanai visu detalizācijas pakāpju plānojumu izstrādei Babītes novadā.

Telpisko attīstības perspektīvu veido trīs komponentes, kas nosaka vēlamu telpisko struktūru novadā:

- ✓ Funkcionālās telpas un interešu teritorijas;
- ✓ Apdzīvojuma telpiskā struktūra un publiskie pakalpojumi⁵;
- ✓ Dabas, kultūrvēsturiskās un ainaviskās telpas.

Vertikālā griezumā novads sevi pozicionē kā Eiropas un Baltijas jūras reģiona starptautiski draudzīgs novads, iesaistoties kopīgos projektos un pilnveidojot starptautisko saskarsmi. Valsts līmenī novads atbalsta inovatīvas uzņēmējdarbības attīstību, kas nekonfliktē ar kvalitatīvas dzīves telpas moduli. Reģionālā un vietējā līmenī novads specializējas kvalitatīvas dzīves telpas saglabāšanā un attīstīšanā, horizontālā griezumā veidojot to par pašpietiekamu un pieprasītu dzīves telpu Pierīgā.

Babītes novada specializācija vertikālā griezumā

Babītes novada specializācija horizontālā griezumā

2014 (esošā situācija)	2020 (vidēja termiņa)	2030 (ilgtermiņa)
Pievilcīga dzīves vieta	Piemērota dzīves vieta ģimenēm	Pieprasīta dzīves telpa Pierīgā
Zaļa, klusa un nesteidzīga privātā un publiskā telpa, kas atrodas rokas stiepiena attālumā no Rīgas pilsētas burzmas un dinamikas.	Sakārtota un ērta infrastruktūra, kas ietver dabas un kultūras mantojuma vērtības, veidojot harmonisku telpu dzīves vietai.	Droša, pārdomāta, progresīva un funkcionāla privātā un publiskā telpa, kas konstruēta balstoties uz sabiedrības līdzdalību, veidojot pilsonisko atbildību un ekonomisko attīstību.

⁵ *Publiskais pakalpojums* – normatīvajos aktos noteiktie vai no tiem izrietošie materiālie vai nemateriālie labumi, ko iestāde, kas īsteno valsts pārvaldes uzdevumus, sniedz privātpersonai vai juridiskai personai saistībā ar tās kompetencē esošu publiskās pārvaldes funkciju un uzdevumu izpildi

Funkcionālās telpas un interešu teritorijas

Babītes novada teritorijas attīstību ietekmē gan nacionālo, gan reģionālo interešu telpas un teritorijas, kā arī nozīmīga loma attīstības virzienus noteikšanā ir funkcionālām saitēm, kas veido mākslīgas un dabīgas robežšķirtnes, sadalot novada teritoriju mozaikā, tāpēc plānojot jaunas vai rekonstruējot esošās ‘robežšķirtnes’ iespēju robežās jāsauglabā novada teritorijas viengabalainība.

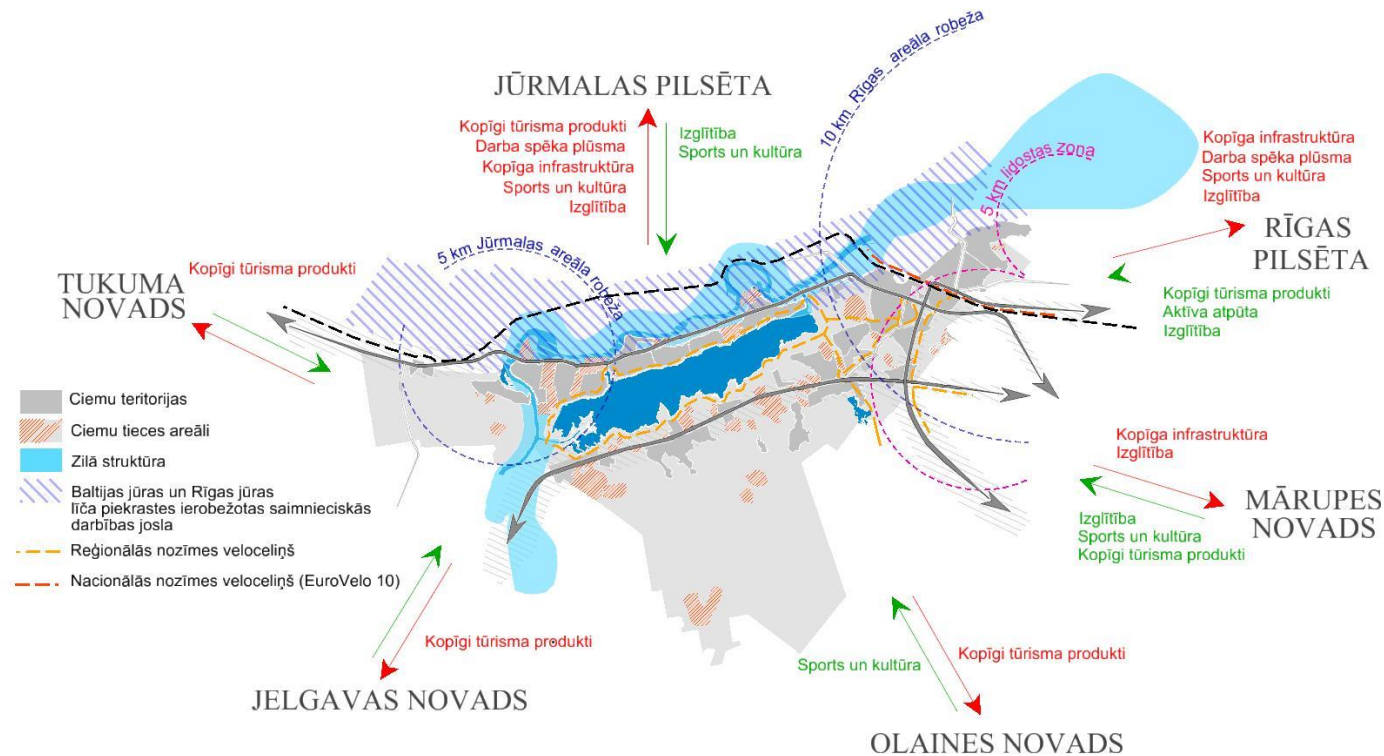
Babītes novads atrodas Rīgas metropoles areālā, kas ir viena no piecām nacionālo interešu telpām.

Latvijas ilgtspējīgā attīstības stratēģijā līdz 2030.gadam ir noteikti trīs pamata attīstības virzieni, kas nodrošinātu Rīgas metropoles areāla vienotu un ilgtspējīgu attīstību:

1. Koordinētas sadarbības īstenošana starp vietējām pašvaldībām, plānošanas reģioniem un valsts institūcijām;

2. Saskaņotas transporta infrastruktūras, sabiedriskā transporta un urbānās (apbūves) attīstības plānošanas nodrošināšana;

3. Zaļo teritoriju un ekoloģisko koridoru saglabāšana un funkcionēšanas nodrošināšana starp urbanizētajām teritorijām.

Apdzīvojuma telpiskā struktūra un publiskie pakalpojumi

Babītes novada apdzīvojuma telpisko struktūru veido – centrālās un lauku telpas, kuru individuālās raksturiezīmes un vērtības nosaka to atšķirīgo attīstības plānošanas pieeju, kā arī vietu, funkciju hierarhiju un publisko pakalpojumu nodrošināšanu starp tām.

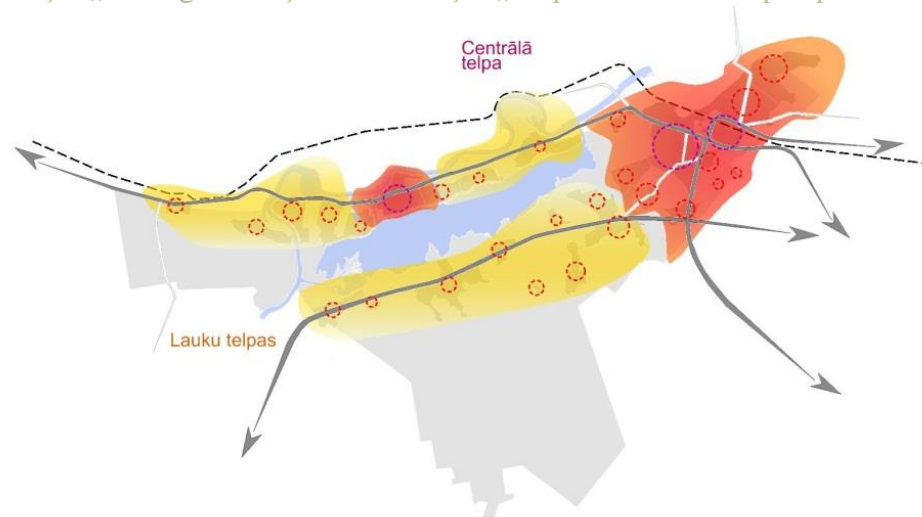
Centrālā telpa

Babītes novada un Babītes pagasta centrālā telpa veido novada dinamisko attīstības kodolu, nodrošinot publiskos pakalpojumus un piesaistot investīcijas. Tā ir funkcionāli cieši saistīta ar Rīgas pilsētu un atrodas maģistrālo transportu krustpunktā, kas veido mugurkaulu funkcionālām saitēm starp Latviju (nacionālās, reģionālās nozīmes attīstības centriem un Rīgu - Eiropas līmeņa metropoli), Baltiju, Eiropu un Āziju. Centrālo telpu raksturo strauji attīstības lēcieni, kas veido atbildes reakciju uz mainīgo vajadzību pieprasījumu.

Salas pagasta centrālā telpa ir cieši saistīta ar novada centrālās telpas funkcijām un publisko pakalpojumu grozu.

Lauku telpa

Lauku telpa ietver nesteidzīgu un nosvērtu dzīves telpu, kas veidojas harmonijā ar dabas vidi. Publisko pakalpojumu pieejamība ir ierobežota, jo uzsvars lauku telpas plānošanā un attīstībā likts uz mājvietu attīstību ciemu teritorijās, bet uzņēmējdarbības attīstību maģistrālo infrastruktūru tuvumā un ārpus ciemu teritorijās.

Centrālā telpa	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Novada nozīmes administratīvais un attīstības centrs (<i>Piņķi</i>) atslogo un papildina Rīgas pilsētas ekonomiskās un sociālās funkcijas. ✓ Vietējas nozīmes attīstības centri (<i>Spuņciems⁶, Babīte, Spilve, Mežāres</i>) ✓ Attīstības centru tieces areālu ciemi/apkaimes (<i>Priežciems, Dzērves, Liberi, Brīvkalni, Sēbruciems, Vīkuļi, Egļuciems</i>)
Lauku telpa	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Savrupi ciemi (<i>Skārduciems, Gātciems, Dzilnuciems, Lapsas</i>) ✓ Dzīvojamo ēku grupas, kurām pašlaik piemērots ciema statuss (<i>Kūdra, Pavasari, Kaģi, Bļodnieki, Trenči, Cielavas, Varkaļi, Sīpolciems, Pērnciems, Plūguciems, Silmalas, Straupciems, Klīves</i>). Šo apdzīvoto vietu statuss tiks pārvērtēts, nosakot, vai katrā no tām ir racionāli attīstīt publiskos pakalpojumus un pašvaldības infrastruktūru.

⁶ Salas pagasta centrālā telpa

Dabas, kultūrvēsturiskās un ainaviskās telpas

Viena no Babītes novada bagātībām ir dabas vide.

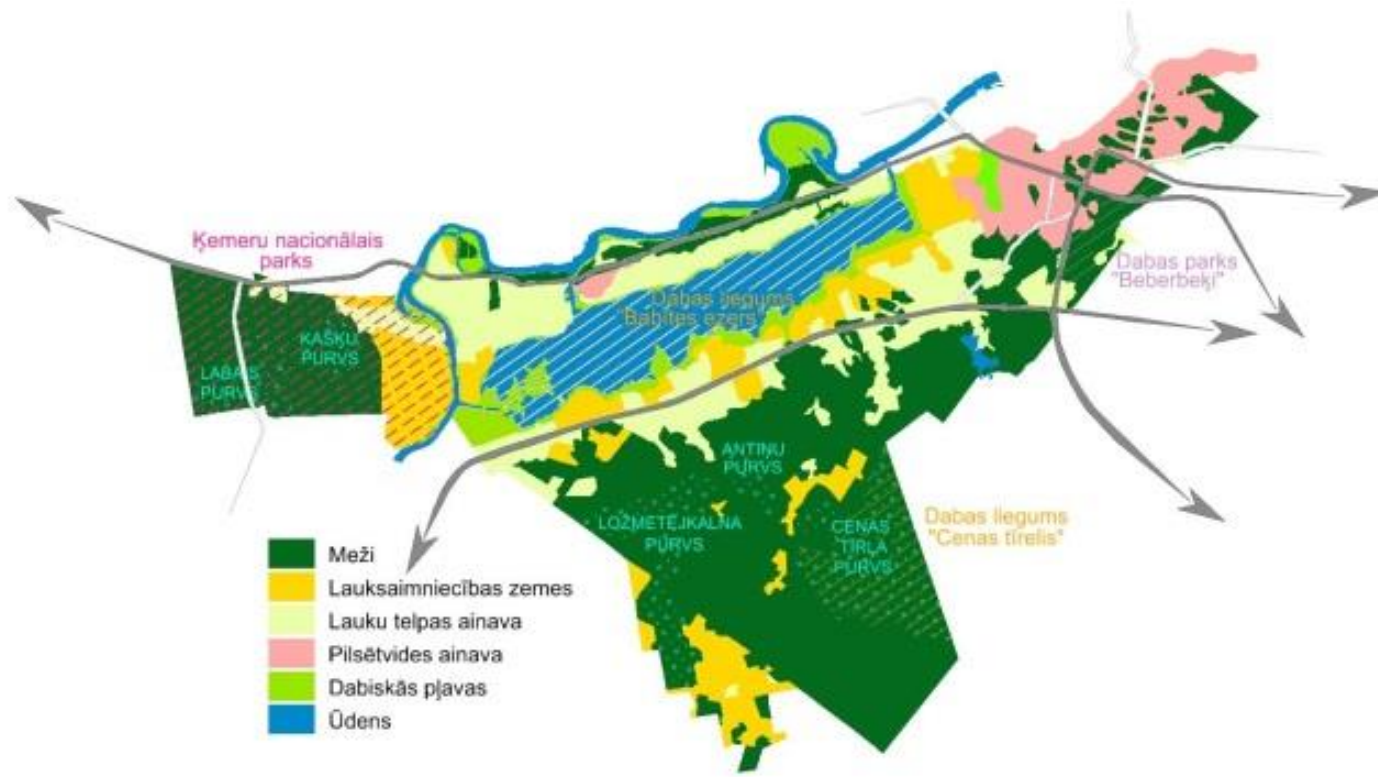
Rīgas pilsētas dinamiskā izaugsme ietekmē Pierīgas, tai skaitā arī Babītes novada teritorijas ekonomisko attīstību. Tāpēc nākotnē, lai saglabātu pievilcīgu dzīves vidi un vienlaicīgi atbalstītu līdzsvarotu ekonomisko attīstību, uzsvars liekams nevis uz kvantitatīvu, bet gan kvalitatīvu dabas

vides saglabāšanu, samērojot apkārtējās vides uzlabošanu un sabiedrības labklājības nodrošināšanu.

Novada ģeogrāfiskajā centrā atrodas Babītes ezers, kuram apkārt tiek veidota apbūve, kuru ieskauj mežu un purvu teritorijas.

Zilā un zaļā struktūra viscaur caurvij novada teritoriju, veidojot vienotu telpu,

kurai ir liela nozīme savienojumiem ne tikai ar novada publisko telpu un satiksmes infrastruktūru, bet arī ar Rīgas, Jūrmalas un Jelgavas pilsētu publiskajām telpām.

Ainavas izdalītas balstoties uz zemes lietojuma veidu, uzsvaru liekot uz apdzīvotu vietu sadalījumu pēc funkciju un publisko pakalpojumu pieejamības, iedalot divās lielās grupās: pilsētvides ainava un lauku telpas ainava.

ĪSTENOŠANA UN UZRAUDZĪBA

Stratēģija ir vienošanās platforma par novada ilgtermiņa attīstības principiem un vēlamu telpisko struktūru. Lai nodrošinātu uz vienošanās pamata nosprausto ilgtermiņa mērķu un prioritāšu realizēšanu, tiek izstrādāti šādi teritorijas attīstības plānošanas dokumenti:

- ✓ *attīstības programma*, kurā nosakāmi rīcību virzieni un uzdevumi konkrētu jautājumu risināšanai;
- ✓ *teritorijas plānojums (detālplānojums, lokālplānojums)*, kurā nostiprināmas ilgtspējīgas attīstības stratēģija idejas zemes izmantošanas līmenī;
- ✓ *tematiskie plānojumi*, kuri risina specifiskus jautājumus, kas saistīti ar atsevišķu nozaru attīstību vai specifisku tematu.

Stratēģijas rezultatīvie rādītāji, kas raksturo teritorijas attīstības tendences sociāli ekonomiskā griezumā, atspoguļo ne tikai situāciju Babītes novadā, bet arī visā Latvijā.

Par Stratēģijas rezultatīvo rādītāju datu apkopošanu un analizēšanu atbildīga ir Babītes novada pašvaldība, sniedzot par tiem informāciju ikgadējā pārskatā Babītes novada pašvaldības domei, kuru sagatavo kopā ar Babītes novada attīstības programmas pārskatu. Rezultatīvos rādītājus ir iespējams pārskatīt, izvēloties tādus, ar kuru palīdzību var veikt salīdzinošo analīzi gan ar citu administratīvo teritoriju, gan valsti, gan atsevišķos gadījumos arī ar Eiropas Savienības dalībvalstīm.

Stratēģijas rezultatīvie rādītāji

Nr.	Rādītājs	Bāzes vērtība 2011	Ikgada vērtība	Tendence pret iepriekšējo gadu	Plānotais ilgtermiņa attīstības virziens	Informācijas avots
1.	Pastāvīgo iedzīvotāju skaits	9232			Pieaug	CSP
2.	Demogrāfiskās slodzes līmenis	490				CSP
3.	Nodarbinātības līmenis	6,2			Pieaug	
4.	Bezdarba līmenis %	6,8			Samazinās	NVA
5.	Iedzīvotāju ienākuma nodokļa apmērs uz vienu iedzīvotāju	449			Pieaug	
6.	Teritorijas attīstības līmeņa indekss	1,639			Pieaug	